

Sosyal Paylaşım Sitelerinin Bilgi Güvenliği Açısından Karşılaştırılması

Deniz ERMIŞOĞLU¹

¹Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Ankara

ermisogludeniz@gmail.com

ÖZET

Günümüzde bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte bireyler ve toplumlar bilgiyi paylaşma, aktarma, kendi aralarında sohbet, buluşma, mesajlaşma, oyun oynama vb. durumları sosyal paylaşım siteleri aracılığıyla yapmaktadır. İletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler ile internet, sosyal medya, sosyal ağlar, sanal dünya gibi pek çok yeni kavramlar hayatımıza girmiştir. Bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki bu gelişmeler hızlı bir şekilde kullanıcılarla paylaşılmakta ve yayılmakta ve internet ve bilgisayarların evlerimize girmesiyle birlikte de internet kullanıcı sayısı ciddi şekilde artmıştır. Böylece son yıllarda sosyal ağların kullanımı da yaygınlaşmıştır. Bu tür gelişmelerin insanlık tarihine ve gündelik yaşantısına katkılarının olduğunu kabul etmekteyiz ancak bu gelişmeleri sosyal paylaşım siteleri açısından düşündüğümüzde bu alanda ciddi güvenlik sorunları ortaya çıkardığını görmekteyiz. Bu araştırmanın amacı, yaygın olarak kullanılan sosyal paylaşım sitelerini güvenlik özelliklerini açısından inceleyerek karşılaştırma yapmak ve alınabilecek güvenlik önlemleri hakkında bilgi vermek ve farkındalık sağlamaktır. Bu doğrultuda, "Facebook", "Twitter", "Youtube", gibi yaygın olarak kullanılmakta olan üç sosyal paylaşım sitesi incelenmiştir. Çalışmada, sosyal paylaşım sitelerinin güvenlik ve gizlilik özellikleri karşılaştırmalı olarak sunulmuş ve ulaşılan veriler tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır. Bu çerçevede bilgi güvenliği ile ilgili ISO/IEC 17799 standardı gözden geçirilmiştir.

Anahtar sözcükler: sosyal paylaşım siteleri, güvenlik özellikleri, güvenlik ve gizlilik riskleri

Comparison of Social Security Sites in terms of Information Security

ABSTRACT

Today, with the development of computer and communication technologies, individuals and communities share information, transfer, chat among themselves, meet, communicate, play games, and so on. Through social networking sites. With the rapid progress in communication technologies, many new concepts such as internet, social media, social networks, virtual world have entered our lives. These developments in computer and communication technologies are rapidly being shared with users and spreading, and with the introduction of the internet and computers into our homes, the number of internet users has increased considerably. Thus, the use of social networks has become widespread in recent years. We admit that such developments have contributed to human history and everyday life,

but when we think of these developments in terms of social sharing sites, we see that serious security problems arise in this area. The purpose of this research is to compare the commonly used social networking sites in terms of security features and to provide information about the security measures that can be taken and to raise awareness. In this direction, three popular social networking sites such as "Facebook", "Twitter" and "Youtube" are examined. In the study, the security and privacy features of social networking sites were presented comparatively and the data reached were interpreted and presented in tabular form. In this context, the ISO / IEC 17799 standard on information security has been observed.

Keywords :Social sharing sites, security features, security and privacy risks

GİRİŞ

Gelişen bilgisayar, internet ve iletişim teknolojilerine bağlı olarak internet kullanım oranları günden güne artarmıştır. Bununla birlikte, internet üzerinden gerçekleştirilen ihlaller ile internetin buna paralel olarak da sıkça kullanmış olduğumuz sosyal paylaşım sitelerinin ne kadar güvenli bir ortam olduğu sorusu gündeme gelmiştir. Bu çalışmada, sosyal paylaşım sitelerinin bilgi güvenliği açısından incelenmesi ve karşılaştırılması söz konusudur. Bilgi güvenliği riskleri ve alınabilecek önlemlerin neler olabileceği hakkında çözüm yolları sunulmaya çalışılacaktır.

Bu çalışmada, Facebook”, “Twitter”, “Youtube”, gibi ülkemizde ve tüm dünyada yaygın olarak kullanılmakta olan üç sosyal paylaşım sitesini güvenlik ve gizlilik özellikleri bakımından incelenerek ve karşılaştırılarak alınabilecek güvenlik önlemleri hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır.

Araştırma sonucunda, karşılaştırmalı olarak sunulan sosyal paylaşım sitelerinin güvenlik riskleri belirlenmiş ve bu sonuçlara göre öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

Kavramsal Arka Plan

Sosyal ağ, bireyleri internet üzerinde toplum yaşamı içinde kendilerini tanımlayarak, aynı kültürel seviyede rahatlıkla anlaşabilecekleri insanlara internet iletişim metotları ile iletişime geçmek için ve aynı zamanda normal sosyal yaşamda yapılan çeşitli jestleri simgeleyen sembolik hareketleri göstererek insanların yarattığı sanal ortamlarda sosyal iletişim kurmaya yarayan araçlardır (Yavanoğlu ve Sağiroğlu, 2010)

Literatürde, sosyal ağlarla ilgili bu ve buna benzer birçok tanım yapılmıştır.

Sosyal ağ terimine ait ilk tanımlamalardan biri 1984 yılında Barnes tarafından yapılmıştır. Barnes’a göre sosyal ağlar, birbirleriyle etkileşimde olan ve kişi için psikolojik

öneme sahip bireylerden meydana gelmektedir. Boyd ve Ellison'a göre (1985) ise, sosyal ağ siteleri, kullanıcının bilgilerinin bir kısmının diğer kullanıcılara açık olduğu, arkadaşlık istekleri gönderip iletişimde bulunduğu ve çeşitli sosyal medya paylaşımlarının olduğu web tabanlı hizmetleri içerisinde barındırmaktadır.

Sosyal ağ siteleri konusunda Türkiye'de ve uluslararası alanda yapılmış birçok çalışma vardır. Bu çalışmalarda sosyal ağ sitelerinin kullanımı, kullanım amaçları, eğitim amaçlı kullanımı ve eğitimdeki işlevi, güvenlik farkındalığı, güvenlik riskleri ve alınması gereken önlemler, siber suçların kapsamı, siber güvenlik politikaları, dolandırıcılık gibi konular ele alınıp incelenmiştir. Genellikle bu tür çalışmalar, sosyal ağ sitelerinin incelenmesi ile çocuklar ve ilkökul-üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ bilgi güvenlik farkındalığını ölçmeye yönelik yapılan çalışmada, bilgi güvenliğinin önemi vurgulanmıştır. Sezgin ve Şenkal (2014) tarafından yapılan çalışmada, bilgi güvenliği farkındalığının genç bireyler için ne denli önemli olduğuna, bu aşamada kütüphanelerin ve eğitim kurumlarının büyük bir sorumluluk sahibi olması gerektiği belirtilmiştir. Eğitimcilerin de bilgi güvenliği konusunda gençleri yönlendirebilecekleri üzerinde durulmuş ve öneminden bahsedilmiştir.

Bilen, Ercan ve Gülmez'in (2014), sosyal ağların kullanım amacı üzerine yaptığı çalışmada, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi öğrencilerinin sosyal ağları kullanım amacı araştırılmıştır. Çalışmada uygulanan anket yardımıyla öğrencilerin genel olarak sosyal ağları kullanım amacı belirlenmeye çalışılmış ve bu amaçlar ile cinsiyet, sınıf ve mezun olunan okul değişkenleri arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmada, ayrıca öğrencilerin sosyal ağları ne sıklıkla kullandıkları araştırılmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin sosyal ağları sosyalleşme, arkadaş edinme, boş vakitleri geçirme amacıyla kullandıkları belirlenmiştir.

Araştırma Planı

Günümüzde bilgi, teknolojinin de gelişmesine bağlı olarak internet ve buna bağlı olarak sosyal medya hızlı ve yoğun bir şekilde kullanılmaktadır.

Sosyal paylaşım sitelerinde çevrimiçi ortamda yer alan bilgilerimiz (fotoğraflar, arkadaşlık bilgileri, ilgi alanları vs.), gizlilik alanında bir çok ihlale sebep olmaktadır. Bu doğrultuda, araştırmanın problemi, sosyal medya kullanıcılarının internet güvenliği ve

çevrimiçi gizlilik alanlarındaki ihlallerinin farkında olmamalarıdır.

Araştırma Soruları ise şu şekildedir:

- Sosyal medya kullanıcıları internet güvenliği ve çevrimiçi gizlilik alanlarındaki ihlallerin farkında mıdır?
- Sosyal medya kullanıcıları kullandıkları medya organının hangi güvenlik riskleri içerdiğinin bilincinde midir?

Çalışmanın problemine dayanarak araştırmanın hipotezi, sosyal medya kullanıcıları internet güvenliği ve çevrimiçi gizlilik alanlarındaki ihlallerin farkında değildir. Sosyal medya kullanıcıları kullandıkları medya organının hangi güvenlik riskleri içerdiğinin bilincinde değildir. Bu çalışmada gizlilik ve güvenlik konularında bilgi verilerek bilgilendirme sağlanmak istenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Facebook

Facebook, kullanıcılarının kişisel bilgilerinin yer aldığı (fotoğraflar, arkadaşlık bilgileri, ilgi alanları vs.) bir sosyal ağıdır.

Bir milyardan fazla aktif kullanıcı sayısına ulaşan Facebook, dünyada en çok kullanılan 10 sosyal ağdan biri olarak bilinmektedir.

Facebook Gizlilik Politikası

Kullanıcılarından elde ettiği bilgilerin tümünün, hizmet sağlamaya ve hizmetlerini desteklemeye yardımcı olacak şekilde kullanıldığını belirtmektedir. Facebook, Facebook'a sağladığınız ve başkalarının sizin hakkınızda sağladığı her türlü veriyi toplamaktadır. Buna, hesap açmanız, içerik oluşturmanız veya paylaşmanız, başkalarıyla mesajlaşmanız, Facebook'a koyduğunuz bir fotoğrafın yeri veya bir dosyanın oluşturulduğu tarih ve hatta görüntülediğiniz içerikler bile dâhildir. Ayrıca, başkalarının sizin hakkınızda paylaştığı veriler (sizin fotoğrafınızı paylaşması, size mesaj göndermesi) de Facebook tarafından toplanmaktadır. Facebook'da erişim sağladığınız cihazın iletişim sistemi, donanım versiyonu, cihaz ayarları, pil ve sinyal gücü, cihaz konumları (GPS, WiFi sinyalleri yoluyla), cep telefonu operatörünüzün ve internet servis sağlayıcınızın adı, tarayıcınızın türü, cep telefonu numaranız da kaydedilmektedir. (Facebook, Gizlilik Politikası)

Facebook, gönderilerinizin kimler tarafından görüntülenebilir olacağını belirlemenize imkân tanımaktadır. Bir durum güncellemesi, fotoğraf veya video paylaştığınız her sefer,

paylaşımınızı kimlerin görebileceğini seçebilmektesiniz. Facebook hizmetlerini kullanarak paylaşımında bulunduğunuzda ya da iletişim kurduğunuzda, paylaştıklarınızı görebilecek hedef kitleyi kullanıcı seçmektedir. Öte yandan, Facebook, kullanıcılarından topladığı verileri reklam amaçlı olarak kullanmaktadır. Facebook, elindeki verileri, kullanıcılarının ilgisini çekecek reklamlar gösterebilmek ve reklam ve hizmetlerin etki ve erişimini ölçebilmek amacıyla kullanmaktadır. Bunu yaparken kişisel bilgileri reklam verenlerle paylaşmamaktadır. Hesabınızı sildiğinizde facebookda sağlamış olduğunuz içerikleri veritabanından silmektedir. Facebook hesabınızı istediğiniz zaman silebilirsiniz. Hesabınızı sildiğinizde, fotoğraflarınız ve durum güncellemeleriniz gibi paylaşmış olduğunuz içerikler Facebook tarafından silinmektedir.

Twitter

Twitter, Kullanıcılarının anlık iletiler yayınlamasına izin veren bir paylaşım sitesidir. Twitter anlık mesajların görüntülenebileceği ve kullanıcılar tarafından istenilen bağlantıların paylaşılabilmesi bir yapı sağlamaktadır. Kullanıcıların takip ettikleri diğer kullanıcı sayfalarını ve kişilerin kendi sayfasını takip edilmesi için açmasına olanak sağlayan bir yapıdır.

Twitter, kullanıcılarını diğer internet sitelerinde de takip etmekte ve bu sitelere erişiminize ilişkin verileri de toplamaktadır. Twitter Gizlilik Sözleşmesi'ne göre *widget data* adı verilen bir başlık altında, Twitter bileşenleri kullanan herhangi bir internet sitesini ziyaret ettiğinizde bu verileri, çerezler kullanarak toplamaktadır. Twitter, bu sayede kullanıcıları ile ilgili edindiği bilgiler ile özel reklamlar sunmayı amaçlamaktadır. Kullanıcılar hakkında toplanan "*widget data*" en fazla 10 gün sonra silinir veya kişisel olmaktan çıkarılmaktadır. (Twitter, Gizlilik Politikası)

Twitter'da paylaşılan özel ve gizli bilgilerin, başka birine gönderilmesi Twitter Kuralları'nın ihlalidir.

Özel ve gizli bilgilerin bazı örnekleri şunları içerir:

- Kredi kartı bilgileri,
- Sosyal sigorta numarası veya diğer kimlik numaraları,
- Gizli olarak değerlendirilen ve işlem gören adresler veya konumlar,
- Kamuya açık olmayan, kişisel telefon numaraları,
- Kamuya açık olmayan, kişisel e-posta adresleri,
- Mevcut yasalara göre gizli olarak değerlendirilen ve işlem gören resimler veya videolar,

- Kişinin rızası olmadan çekilmiş veya dağıtılmış mahrem resim veya videolardır.

Bu politikanın ihlal edilip edilmediğine karar verirken gönderilen bilgilerin, yerel gizlilik yasalarının ve duruma özgü diğer bilgilerin içeriği ve niteliği değerlendirilmektedir.

Youtube

Youtube, görüntü paylaşım sistemi ile internet kullanıcılarına ulaşmaktadır. Slayt şovlar, animasyonlar, fragmanlar, amatör çekimler ve her çeşit video formatında dosyanın yüklenmesine ve bunları diğer kullanıcılar veya sisteme anlık erişenlerle paylaşmanıza imkan tanıyan bir sisteme sahiptir.

Youtube üzerinde, isteyen herkes videolarını ve görüntülerini paylaşabilmektedir.

Youtube, Google tarafından satın alınmıştır. YouTube'un ayrı bir Gizlilik Politikası yoktur, Google Gizlilik Politikası'na tabidir.

Youtube hizmetlerinin çoğu, başka kullanıcılarla bilgi paylaşmanıza imkan sağlamaktadır. Kullanıcılar, herkese açık olarak bilgi paylaştığında, bu paylaşımlar Google dahil olmak üzere arama motorları tarafından dizine eklenebilmektedir. Youtube, hizmetlerini sunarken kullanıcılarına her kullandığında, kişisel bilgilerine erişmesini sağlamaktadır. Bunu yapmaktaki amacı ise eğer bu bilgileri yanlışsa, bunları hızlı bir şekilde güncellemesini veya silmesini önermek için sağlamaktadır. Kişisel bilgilerinizi güncellerken, önce kullanıcılarından kimlik doğrulaması isteyebilmektedir. (Youtube, Gizlilik Politikası)

Youtube Bilgi Güvenliği

Youtube, Google'ı ve kullanıcılarını, sakladığı bilgilere yetkisiz erişimden veya bunların yetkisiz olarak değiştirilmesinden veya imha edilmesinden korumak için güvenlik tedbirleri almıştır. Bunu yapmak için,

- Hizmetlerin çoğunu SSL kullanarak şifrelemekte,
- Google Hesabına erişirken iki adımlı doğrulama ve Google Chrome'da Güvenli Göz Atma özelliği sunmakta,
- Sistemlere yetkisiz erişime karşı koruma sağlamak için, fiziksel güvenlik tedbirleri dahil olmak üzere bilgi toplama, depolama ve işleme uygulamalarımızı gözden geçirmektedir.

Son olarak, incelemiş olduğumuz paylaşım sitelerinin gizlilik politikaları karşılaştırılmasını bir tabloda özetleyebiliriz. (Bkz. Tablo 1.)

Tablo 1. Sosyal paylaşım sitelerinin gizlilik politikalarının karşılaştırılması

	Face book	Twit ter	Yout ube
Özel Bilgilerin 3. Kişilerle Paylaşılması	Yok	Yok	Yok
Kişisel Bilgilerin Özel Reklam Profili Oluşturması	Var	Var	Var
Profil Gizleme	Var	Var	Var
Hesap Pasifleştirme	Var	Var	Yok
Hesap Silme	Var	Var	Var
Profil Gizleme	Var	Var	Var
Silinen Hesap Bilgi Tutma Süresi	90 gün	10 gün	15 gün
Gruplar	Var	Var	Yok
Gizlilik Ayarları	Var	Var	Var
Güvenli Sunucu Desteği	Var	Var	Var

ISO/IEC-17799 Bilgi Güvenliği Standardı

Sosyal medya güvenliği ve gizliliği çerçevesinde yapılan çalışmada, bilgi güvenliği standardı olarak kabul edilen ve ISO tarafından ISO/IEC-17799 adıyla kabul edilmiş ve tüm dünyada genelinde kabul edilen bir standart olan ISO/IEC-17799 incelenmiştir.

İngiliz Standartlar Enstitüsü tarafından 1995 yılında BS-7799 standardının ilk kısmı olan BS7799-1, 1999 yılında ise standardın ikinci kısmı olan BS7799-2 yayınlanmıştır. 2000 yılında BS7799-1 standardı üzerinde küçük değişiklikler yapılmış ve ISO tarafından ISO/IEC 17799 adıyla kabul edilmiştir. Bu standart, tehditlerin sürekli olarak yenilenmesi, kullanılan yazılım veya donanımlardan meydana gelen güvenlik açıklarının takibi, insan süreçlerinin kontrolü gibi süreçlerin takip edilmesi ve üst seviyede bilgi güvenliğinin sağlanması için bilgi güvenliği sürecinin yönetilmesi için yapılan çalışmalar sonucunda yayınlanmıştır. Bu standart, bilgi güvenliğini başlatan, gerçekleştiren ve sürekliliğini sağlayan kurumların kullanımı için, bilgi güvenlik yönetimi ile ilgili tavsiyeleri kapsamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, en yaygın kullanılan sosyal paylaşım sitelerinden *Facebook*, *Twitter*, *Youtube* gizlilik ve güvenlik özellikleri dikkate alınarak incelenmiştir. Bu paylaşım sitelerinde, kullanıcı paylaşımlarının ve profilinde yer alan gizli ve özel bilgilerin reklam veya özel amaçlı olarak kullanılıp kullanılmadığı, hesap silme seçeneğinin olup olmadığı, eğer var ise bilgilerin ne kadar süre ile saklanabildiği, fotoğtaf, video ve durum güncellemesinin kimler

tarafından görülebileceği gibi bilgiler paylaşılmıştır.

Ülkemizde ve dünyada milyarlarca kullanıcısı olan sosyal paylaşım sitelerini kullanımı oldukça basittir. Ancak, sosyal paylaşım siteleri, bilgi güvenliği ve gizlilik açısından değerlendirdiğimizde kullanırken sorumluluk isteyen, konuyla ilgili bilgi sahibi olunması gereken, belirli bir kullanıcı bilinci ve sorumluluğu isteyen, iletişim ve paylaşım ortamlarıdır. Doğru kullanılmadığı takdirde istenilmeyen durumlarla karşı karşıya kalınması, kişisel bilgilerin çalınması gibi olumsuzluklarla neden olabilmektedir. Bunları en aza indirebilmek için okullarda ve kütüphanelerde eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılarak, küçük yaşlardan itibaren bireylere bu tür ortamları daha verimli ve güvenli bir şekilde kullanması, karşılaşılabileceği riskler karşısında farkındalık geliştirebilmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

İnternet, “Facebook Gizlilik Politikası”, <http://www.facebook.com/policy.php> adresinden 19 Nisan 2017 tarihinde erişilmiştir.

İnternert, “Instagram Gizlilik Politikası” <https://help.instagram.com/155833707900388> adresinden 11 Mayıs 2017 tarihinde erişilmiştir.

İnternet, “Snapchat Gizlilik Politikası” <https://www.snap.com/en-GB/privacy/privacy-policy/> adresinden 16 Nisan 2017 tarihinde erişilmiştir.

İnternet, “Twitter Gizlilik Politikası” <http://twitter.com/privacy> adresinden 8 Mayıs 2017 tarihinde erişilmiştir.

İnternet, “Youtube Gizlilik Politikası”, <http://www.youtube.com/t/privacy> adresinden 7 Mayıs 2017 tarihinde erişilmiştir.

Bilen, K., Ercan, O. ve Gülmez, T. (2009). Sosyal Ağların Kullanım Amacı ve Benimsenme Süreci; Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Örneği. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3(1), 115-123

Hamarat, E. ve Uslu, S. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağları Kullanım Amaçlarının Belirlenmesi. Gazi Üniversitesi, Ankara. 26-35

Sezgin, E., Şenkal O., (2014). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ bilgi güvenlik farkındalıkları. Akademik Bilişim Konferansı, Mersin

Vural, B. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. Yaşar Üniversitesi Dergisi, 20(5) 33483382, İzmir.